

ВСЕСВІТНЯ АКАДЕМІЯ ВОІВ ТА НТУУ "КПІ" — ПЛІДНА СПІВПРАЦЯ

Олександр Литвин,

доцент кафедри конструювання верстатів та машин НТУУ "КПІ", кандидат технічних наук

Вікторія Пригода,

старший викладач НТУУ "КПІ"

Становлення демократичної держави в Україні неможливе без забезпечення виконання таких базових принципів, або як їх ще називають "чотирьох свобод":

- свобода переміщення громадян;
- свобода переміщення товарів;
- свобода надання послуг;
- свобода переміщення капіталів.

Це прямо стосується і сфери авторського права та суміжних прав, тому що твори, які втілені у вигляді товару (книги, диски, фільми...), є предметом торгового обміну, і їх вільне переміщення не повинне бути ускладнене законодавчими і правовими нормами або посяганням на право вільної конкуренції. У зв'язку з цим була виконана велика робота по гармонізації законодавства в галузі інтелектуальної власності, яка була розпочата в Україні в кінці 80-х років.

На сьогодні в Україні створено сучасну нормативно-правову базу в сфері інтелектуальної власності, що дозволяє набувати, здійснювати та захищати права на всі загальновідомі об'єкти інтелектуальної власності.

Для ознайомлення з цими нормативними документами та покращення підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах України видано Наказ Міністерства освіти та науки №811 від 20.10.2004 р. "Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни "Ін-

телектуальна власність". Цей наказ ґрунтується на Указі Президента України від 27.04.2001 р. №285/2001 "Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні" та на рішенні колегії МОН України від 20.06.2002 р., протокол №6/3-16 "Про запровадження у вищих навчальних закладах курсу з основ інтелектуальної власності та підготовку за державним замовленням фахівців з інтелектуальної власності".

Разом із цим, останніми роками в деяких університетах України, в тому числі і на кафедрі "Конструювання верстатів та машин" Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" для студентів спеціальності "Металорізальні верстати та системи" розпочато у 9 навчальному семестрі, починаючи з 2004-2005 навчального року викладання дисципліни "Інтелектуальна власність", яка введена до навчального плану. Враховуючи досвід викладання курсу з 2005-2006 навчального року фахівці кафедри конструювання верстатів та машин (КВМ) читають дисципліну "Інтелектуальна власність" всім студентам 25 факультетів та інститутів НТУУ "КПІ", для чого розроблена відповідна робоча програма дисципліни.

Предмет курсу — правові регулювання відносин, які складаються у

зв'язку із створенням, використанням та охороною результатів творчої діяльності.

Мета курсу — надбання студентами: знання системи інтелектуальної власності, міжнародного співробітництва у галузі інтелектуальної власності, авторського права та суміжних прав, а також системи патентної інформації; вміння ідентифікувати об'єкти права інтелектуальної власності, застосовувати нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічної документації та товарної продукції; навичок роботи з нормативно-правовими актами, патентною документацією.

Згідно з навчальним планом структура дисципліни "Інтелектуальна власність" складається з лекційної частини в обсязі 14 год, самостійної роботи студентів в обсязі 13 год. та контролю знань у вигляді заліку. Залік проходить з використанням тестів, спеціально розроблених авторами. Для самостійного опанування дисципліни організовано доступ у мережі Internet до сайту ВОІВ <http://www.wipo.int> та сайту ММІ НТУУ "КПІ" (www.ntukpi.kiev.ua/~mmi/kvm) до сторінки "Дисципліна "Інтелектуальна власність".

Основні розділи дисципліни: система охорони інтелектуальної власності в Україні, авторське право та суміжні права, промислова власність, нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності, використання прав інтелектуальної власності та захист прав інтелектуальної власності.

Цей курс студентам спеціальності "Металорізальні верстати та системи" спеціалізації ІВ викладається дистанційно, студенти опановують

правові засади охорони об'єктів інтелектуальної власності, в т. ч. законодавчу базу України у сфері інтелектуальної власності, спеціальні закони України: "Про охорону прав на винаходи та корисні моделі", "Про охорону прав на промислові зразки", "Про охорону прав на знаки для товарів та послуг", "Про авторське право та суміжні права", "Про захист від недобросовісної конкуренції" та ін.

Розглянуто також міжнародні договори та конвенції під егідою ВОІВ, до яких приєдналась Україна: Договір про патентну кооперацію, Лісабонська угода про охорону місць походження та їх міжнародну реєстрацію, Бернська конференція про охорону літературних та художніх творів, Договір ВОІВ з авторського права, Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм та організацію мовлення та ін.

Студентам спеціальності "Металорізальні верстати та системи" викладається низка дисциплін, які безпосередньо стосуються питань та аспектів інтелектуальної власності, які дають їм змогу ідентифікувати об'єкти ІВ, оцінити можливу вартість передачі прав, виконати патентні дослідження, підготувати матеріали заявок для набуття прав на об'єкти ІВ тощо.

Для підвищення кваліфікації низка викладачів пройшла в 2004 р. дистанційно через мережу Інтернет навчання за курсом DL-101 "Основи інтелектуальної власності" Всесвітньої академії ВОІВ при федеральному інституті промислової власності м. Москва та в Українському інституті промислової власності. Це дало

зможу активізувати творчу і винахідницьку роботу викладачів, аспірантів та студентів кафедри КВМ. За неповний 2005 р. ними подано 9 заявок на винаходи і корисні моделі та отримано 11 патентів на винаходи і корисні моделі.

Спіратись на використання міжнародного досвіду у сфері інтелектуальної власності викладачам та студентам НТУУ "КПІ" дозволяє Угода про співробітництво між Всесвітньою Академією Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВА ВОІВ) та НТУУ "КПІ".

На використання цієї угоди протягом 2005 року лекторами ВА ВОІВ проведено читання циклів лекцій для викладачів та студентів кафедри конструювання верстатів та машин механіко-машинобудівного інституту, на якій ведеться підготовка спеціалістів з інтелектуальної власності на базі бакалаврату "Інженерна механіка" та факультету права, де здійснюється підготовка фахівців-юристів зі спеціалізацією "Інтелектуальна власність".

Перший цикл лекцій з актуальних питань інтелектуальної власності було прочитано для студентів, викладачів та випускників минулих років з 22 по 24 лютого 2005 р. на базі Українського інституту інформаційних технологій в освіті (УІТО) при НТУУ "КПІ" керівником секції підготовки кадрів ВА ВОІВ доктором наук Чіманга Конголо. Лекції були присвячені, зокрема, міжнародним угодам, що стосуються патентів, промислових зразків та торговельних марок, адміністрування яких здійснює ВОІВ. Особливу цікавість серед студентів і викладачів викликала лекція, присвячена

доменним іменам, електронній комерції та використанню торговельних марок в Інтернеті.

Після прослуховування лекцій студентам було запропоновано заповнити анкети під назвою "Моє ставлення до лекцій пана Конголо". Нижче подаються деякі питання запропонованої 16 студентам анкети та узагальнені результати відповідей на ці запитання.

- "Наскільки новим був для вас матеріал (у %)? Відповідь: новий — на 32%.

Це пояснюється тим, що теми перших двох лекцій вони вивчали згідно із навчальним планом підготовки.

- Яка тема лекцій була для Вас найцікавіша, найкорисніша?. Відповідь "Домени, торгові марки в Інтернеті, електронна комерція" — 11 студентів, "Товарні марки" — 2, "Патенти" — 1, "Всі" — 2.
- "и корисно було для Вас прослухати матеріал лекцій?. Відповіді: "Так" — 15 студентів, "ні" — 1;
- Чи хотіли б Ви продовжувати прослуховування лекцій від лекторів ВА ВОІВ?. Відповіді: "Так" — 14 студентів, "можливо" — один студент, "ні" — 1.

Тож аналізуючи відповіді студентів, можна констатувати, що студенти зацікавлені у прослуховуванні лекцій від лекторів ВА ВОІВ і найбільше їх цікавлять теми, які вони не вивчали за навчальним планом їх підготовки і які є актуальними і для України.

Другий цикл лекцій був прочитаний 22 — 23 листопада 2005 р. старшим членом Ради ВА ВОІВ паном Ларрі Аллманом.

Тематика його лекцій стосувалась питань надзвичайно актуальних на сьогодні, питань, які відносяться до охорони авторських і суміжних прав в Інтернеті (відтворення, P2P, копії і т.п.), технологічні засоби охорони, застосування примусових ліцензій, робота організацій з колективного управління правами тощо. Лектор торкався і практики застосування прав ІВ.

Студентам знову було запропоновано заповнити анкети "Моє ставлення до лекцій пана Ларрі Аллмана." Результат аналізу анкетування такий: на 65% матеріал, що викладав візит-лектор, був новим для студентів. На питання "Чи корисно було для Вас прослухати матеріал лекцій?", отримали відповідь — "так" стовідсотково.

"Чи хотіли б Ви продовжувати прослуховувати лекції від лекторів Ва ВОІВ?" — "так" стовідсотково.

Слід зазначити, що лекції і пана Конголо і пана Аллмана вирізнялись логічністю подання матеріалу,

гарним контактом з аудиторією, базувались на глибоких знаннях міжнародного законодавства в сфері ІВ, на безпосередньому досвіді практичної діяльності лекторів і починались з вивчення аудиторії (скільки студентів факультету права в аудиторії, скільки студентів механіко-машинобудівного інституту, скільки слухачів розуміють англійську мову?). Студенти високо оцінили лекції "фахівців високого ґатунку", як вони визначили, та зацікавлені і в майбутньому слухати лекції візит-професорів (візит-лекторів) Ва ВОІВ.

Безсумнівно, отриманий в НТУУ "КПІ" досвід є реальною реалізацією принципів Болонського процесу, який декларує підвищення мобільності як студентів, так і викладачів. ●

ЦІКАВО ЗНАТИ

ПАСТКА ДЛЯ ВІДЕОПІРАТА

25-річний Луїс Очоа повідомив в одному з інтернет-чатів про своє бажання завантажити в мережу копію фільму "Walk the Line". Ця інформація стала відома фахівцям з боротьби проти відеопіратства Асоціації кіновиробників США (МРАА). Аби довести провину відеопірата, вони створили спеціальний веб-сайт для обміну файлами, схожий на вже існуючі. На зазначений сайт Луїс Очоа завантажив нелегальну копію фільма "Walk the Line", а трохи пізніше завантажив ще один фільм "Dumb & Dumberer: When Harry Met Lloyd" і скачав "Хроніки Нарнії". Під час слідства Очоа визнав, що завантажував нелегальну копію фільму в мережу і тепер йому загрожує рік ув'язнення й штраф у сто тисяч доларів.

За матеріалами: <http://www.sostav.ru/news/>